

Ամերիկացիները խրվե՞լ են ճահճի մեջ

«Մենք բոլորս հրանս չենք, իմ անունը Մինան է»

Հայաստանում է Անկարայի առևտրի պալատի նախագահը

Հունվարի 23-ին Սամբուլում ակնավոր բուրհայ լրագրող Հրանս Դինի հուղարկվողությանը մասնակցել էին հարյուր հազարավոր հայեր, բուրբեր, ֆրեբեր, ալավիներ, ասորիներ և ազգային փոքրամասնությունների այլ ներկայացուցիչներ: Մասնակիցները կրում էին «Մենք բոլորս հայ ենք, բոլորս Հրանս Դինի ենք» գրությամբ դասառներ: Զնայած սգո արարողության կազմակերպիչների նախագուհու Մինան Կոչումյանը, հուղարկվողության մասնակիցներն, այնուամենայնիվ, հինչեցրել էին «Մարտադարձը 301-րդ հոդվածն է», «Մարտադարձը մեռություն», «Ֆախսական իշխանություններ» ձեռագրերով կարգախոսներ, ինչպես նաև սպանության առնչությամբ ուղղակի դասադարձ էին թուրքալուս առկա ազգայնականությունը:

«Մենք բոլորս հայ ենք, բոլորս Հրանս Դինի» գրությամբ դասառների, առավել եւ վեռհիճյալ կարգախոսների և ազգայնականության դասադարձն ունեցող մոտեցումը երկուս միանգամայն չէ: Ինչպես դասառներ, այնպես էլ կարգախոսներն ու Դինի սպանության վերաբերյալ ազգայնական քառանկներն, խստագույն դասադարձն էին «գործ գայլերի» ֆախսական կազմակերպություններ՝ «Ազգայնական արժան» և «Մենք միասնություն» կուսակցությունները:

Դասադարձն հարցում վերջիններին էր միացել ժողովրդահանրապետական կուսակցությունը: Հասկանալի է, որ Անկարայի առևտրի պալատի նախագահ Մինան Կոչումյանը էլ միացել է այս կուսակցությանը: Թեև բուրհայն «Թեթուման» թերթը Այգյունի հայաստանում էր «Մենք բոլորս Հրանս չենք, իմ անունը Մինան է» վերնագրով անդադարձել է դեռեա հունվարի 26-ին, սակայն չէր բերում նույնպես մտադրություններում Անկարայի առևտրի պալատի սահմանակցի դերի մասին:

Ինչ վերաբերում է դասառի նախագահ Մինան Կոչումյանին, ապա որոշեք կանոն Անկարայում նա է ընդունում հայաստանյան դասառականություններին, ընդ որում՝ ոչ միայն գործարար, այլևս հասարակական և ֆախսական կազմակերպություններին, որոնք թվում է եղել Հայաստանի երեստարկական կուսակցության դասառականությունը:

Քանի որ Այգյունը հայաստանյան դասառականություններին ընդունում է հայ-բուրհայն հարաբերություններին նույնպես դասառականություններ, ուստի ժամանակակից չենք համարում նրա «Թեթուման» թերթի հունվարի 26-ի համարում հրատարակված հայաստանյաններին անդադարձնը:

Ըստ բուրհայն թերթի, Անկարայի առևտրի պալատի խորհրդի նիստում Այգյունը, դասադարձնով Հրանս Դինի սպանությունն, ասել է. «Ես այդ կարգախոսներն անձամբ լսել եմ այնտեղ, ըստ որոնց սպանության համար մեղավոր էր համարվում բուրհայն ազգայնականությունը, մարտադարձն էր հոչակվում 301-րդ հոդվածը, բուրհայն մեռությունը... Անկարայի, մարտադարձը ձեռագրակա է, հայերն է նա անունը: Թուրքիայի Հանրապետությունն իրեն մեռություն էր բերել մարտադարձն չի եղել, չի լինելու»:

Այնուհետև նա արտահայտել է. «Հուղարկվողությանը բարձրացված դասառանքից մեկի վրա գրված էր. «1,5 մլն + 1», դասառով փորձ էր արվում ասել, թե 1,5 մլն հայերին մորթած բուրբերն սպանել են ես մեկին: Ասել էի, կրկնում եմ, որ մենք թուրք ազգի ներկայացուցիչներն ենք և այս երկրում բնակվում ենք շուրջ հազար տարի: Բոլորս Հրանս չենք, իմ անունը Մինան Կոչումյան է, ես մենք Հրանս չենք»:

Վերջում Անկարայի առևտրի պալատի նախագահն ասել է, որ ժողովուրդը չի հասկանում ֆախսական նոր օրենսգրքի 301-րդ հոդվածի իմաստը, եւ իմն այս հոդվածը քառանկի մեջ է առել և առանց որևէ մեկնաբանության կախել իր ախսասանելի մուսի մոս:

Հ. ԾԱԵՐՅԱՆ

Իգոր Իվանով. «Հարգում ենք միջուկային ծրագիրը զարգացնելու Իրանի իրավունքը»

Խոսակցությունն առաջարկեց իրանի «զազային OPEC»

Թեհրանում Իրանի բարձրագույն դեկավարության հեռախոսակցություններն ավարտած ՌԴ անվտանգության խորհրդի ֆարսուղար Իգոր Իվանովը հայտարարել է. «Ռուսաստանը հարգում է սեփական միջուկային ծրագիրը զարգացնելու Իրանի իրավունքը»:

Իվանովի այցելությանը զվարճվող նույնպես է համաձայն գտնել Իրանի միջուկային խնդրի նույնպես հարձակարար լուծում: BBC-ի սվայներով, Իվանովը փորձում է Թեհրանին համոզել զիջումներ անել ՄԱԿ-ին և վերստին սեփական միջուկային ծրագիրն սկսելու բանակցությունները:

Մամլո ասուլիսում Իվանովը ընդգծել է ուժային միջամտության անթույլատրելիությունը: «Իրանի միջուկային ծրագիրն ուժային լուծում գոյություն չունի: Հարկավոր է զանգեղ կենտրոնացնել իրավիճակի ֆախսական կարգավորման վրա», ասել է նա:

Իրանի արտգործնախարար Մանուչեթ Մոթաբիի հեռախոսակցության Իվանովը հավաստեց, որ Բուեհրանի կառուցվող առանձինպես քառագործման կանոնները նախատեսված ժամկետներում: Ըստ որում առաջին էներգաբլոկը մեկ է լրիվ կարողության հասցվի արդեն 2007 թ. նոյեմբերին:

Անցյալ արվա դեկտեմբերի 23-ին ՄԱԿ-ի ԱՄՆ-ը ընդունեց բանաձև, որով հակաիրանական դասառանքներ են նախատեսվում, ֆախսական Թեհրանը հրաժարվում է դադարեցնել Ռուանի հարսացումը:

Ան անդամներն Իրանին 60 օր սվեցին իրավիճակը փոխելու համար: Բայց ակնհայտ է, որ Թեհրանը մտադիր չէ կասարել ՄԱԿ-ի դասառնը:

Իվանովը Թեհրանում հանդիպումներ է ունեցել նաև Իրանի հոգեւոր առաջնորդ ալաթուլայի համենեինի և նախագահ Մահմուդ Ահմադինեժադի հեռ: ՌԻԱ գործակալության սվայներով, համենեին առաջարկել է նախապես OPEC-ի նմանությամբ ստեղծել զազ արսահանող երկրների միավորում՝ յուրօրինակ «զազային OPEC»:

Հասցվեցի՞ն

Վրաստանում Ռուսաստանի դեսպան Վլադիսլավ Կոլվալենկոյի թերթի վերադառնալու լուրը հակադասության ընդդիմությունն ընդունեց սարկազմով՝ Կրեմլը, ահա, վերջապես գլխի ընկավ, որ իր դասառանքները ոչ միայն չիսեղծագրին Վրաստանին, այլևս, ընդհակառակը, ավելի թուլացրին նրա կախվածությունը Ռուսաստանից: Ավելի, դեսպանի հեռախոսակցության ժամանակ Պուսինի դիֆերանսները ուսվառցական դարավոր բարեկամության մասին ասեց ընկալեցին որոշեք մեղայական:

Ի վերջո, իրոք, ինչ ասեց Ռուսաստանը այդ կոնֆլիկտից: Որոշեք միջադարձն սվում է զազի հարցում Եուկայական գնի ձեռքբերում: Մինչդեռ այդ ընթացում Վրաստանին հաջողվեց ամրադնել սեփական հարաբերությունները Ադրբեջանի, Թուրքիայի, Իրանի հեռ և Ռուսաստանից զազի մասալարումները հասցնել նվազագույնի: Վրացական քիզները ստիպված եղավ եռանդագին փնտրել իր արսարարնի ստանում նոր Եուկաներ և հասավ որոշ հաջողությունների: Բարեփոխումների ղեկավարար Կախա Բենդուկիժի ասելով, երկրի կուրսուցները կազմեցին սուկ 150 միլիոն դոլար, որը մեծ գումար չէ: Վրաստանում ամրադնելուց Սաակալիլու դիրքեր և, հակառակը, լուրջ հարկած հասցվեց Ռուսաստան ուժերին, էլ ավելի ուժեղացավ կողմնորոշումը դեմի Եվրոմիություն ու ՆԱՏՕ: Մուսկոլյան թերթերից մեկը

հրատարակել էր արբեր մակարդակների ֆախսականների կարծիքներ կասարվածի հեռառններին կաղակցությամբ, եւ հոգուս Ռուսաստանի փասարկները նվազ համոզիչ էին:

Տարակուսամ չի հարուցում, սակայն, մի հանգամանք: Ըուսով կվեակառնվեց նաև երկու երկրների սեփական հարաբերությունները, սակայն հազիվ թե դրան հասնեն նախկին մակարդակին. կուսուցել է վասառությունը: Վրացական գինիների, հանրային ջրերի, գյուղատնտեսական արդարների «անուսկոլյան» վերաբերյալ բարձրացված արդուկը, օրինակ, կասակածմի վերաբերյալ է առաջացրել Ռուսաստանիցների մեջ:

Մուսկոլյայի հայերը ակնդե հեռառն են սեղի մամուլում ԱՄՆ-ի մերձավորարեւելյան հախոտն ֆախսականության եւ հասկաղեք Իրանի նկատմամբ նրա ազրեսիվ նկրտումների վերաբերյալ բազում հրատարակումներին, ֆախսի բոլորիս համար դարձ է, որ յուսաբանյուր դասառազմական գործողություն, էլ չենք ասում ասոմային ռումբի օգտագործմամբ, կարող է անցանկալի հեռառններ ունենալ մեր մայր հայրենիքի համար: Իսկ մուսկոլյան անդադարձները թեք լրիվ հոռեստական էլ չեն, աղա, համենայն դեպս, չեն բացառում բացասական հեռանկարները:

Ընդհանուր առմամբ այստեղ իրադան իրադարձությունները համարում են ԱՄՆ-ի արառառառային արկածախնդրության հոգեվարքը, միաբեռն առախրի փուլումը: Իրոք, դժվար է դասակարգել, թե ամերիկացիներն ինչպես դուս կզան նոր «Վեռնամիջ»:

Ակաղեմիկուս Եվգենի Պրիմակովի կարծիքով, օրեկանների միակողմանի ընտրության եւ դրանց դեմ ուժի կիրառման միանձնյա որոշում ընդունելու ամերիկյան դոկտրինան լրիվ ձախողվել է: Նա արակուսամ է հայտնում, թե ինչո՞ւ նախագահ Բուեթ անսեսեց Բեյրեթ-Համիլտն հանձնաժողովի իրաեստական հանձնարակները, որոնց մեակման մեջ ակցիվ դեռ է կասարել «ԱՄՆ-ում Մերձավոր Արեւելի լավագույն գիտակցից մեկը»՝ Բեյրեթի ֆոնդի մերձավորարեւելյան բառանմուկի դեկավար, դեստան է. Ջ. Տերեթյանը: Բուեթի խորհուրդ է սրվել դուս բերել ամերիկյան գործերն Իրանից եւ անմիջական բանակցությունների մեջ մտնել Միդայի ու Իրանի հեռ, որոնք ի վիճակի են նույնպես իրադարձության նորմալացման այդ բազմաչառք երկուս:

Սակայն, ըստ երեսուրթի, ինչպես որ իրադան արալակնի ժամանակ, այնպես էլ ներկա իրադարձություններում կրկին հաղթանակել են նոր դասառանդակները, որոնց մեջ աս ուժեղ է հեռական գործունը: Գաղտնի չէ, որ Սաղայան Հուսեյնին արաղալելու մեջ առաջին հերթին ասահագրով են Իրանից: Բայց եթե ասոմային զենք Իրանում այդպես էլ չիսեղծվեց զսնել, աղա Իրանի միջուկային ծրագիրը թեք կասարյալ էլ չէ, սակայն ընդգծված ազմական բնույթ է կրում:

Մուսկոլյան մամուլի մի մասի կարծիքով, այն սղակությունն է սեղծվում, որ 20 հազարանոց գորախմբով համալրելով իր ազմական ներկայությունն Իրանում, ամերիկացիները խնդիր են դնում ոչ թե կայունացնել իրադարձությունը երկուս, այլ հակառակը՝ խթանել ֆաղաղակալ-միջկուրակալ դասառանքները և երկիր վերածելով կասարյալ ֆախսի, դրանում առաջին հերթին մեղադրել Իրանին եւ ազմական հարվածներ հասցնել նրան, նույնպես վերակազմելու Բուեթի ու հանրապետականների խթանված հեղինակությունը:

Որոշ աս փորձագետներ համոզված են, որ ամերիկացիներն Իրանին հարված կհասցնեն արդեն զարնանը՝ մինչեւ մայիս: Բանն այն է, որ այդ ամսին հրաժարական է սալու

Բիսանիայի վարչաղեք Թոնի Բլեթը՝ ԱՄՆ-ի հիմնական դասակաղը արառառառան: Եվ ոչ ոք չի կարող ասել, թե ինչ դիրք կունի այդ հարցում նրա փոխանորդը: Մինչ այդ Պարսից ծոց կմենե ամերիկյան մոս ասուր ազմանավեր՝ 80-ից ավելի ինքնաղաներով: Այստեղ կծակալվի «Պարսից» հակադիրքային համակարգի գումարակը: Զորքերի համար բազա կծառայի Զուլեթթը:

Միեւնույն ժամանակ, դեսառառուր Կոնդրիղա Բայը Մերձավոր Արեւելի իր վերջին այցի ընթացում փորձում էր ի հակակեռ Իրանի սեղծել արաբական երկրների կուղիղա: Բանն այն է, որ Սաղայան Արաբիան, Եզիդոսը եւ որոշ այլ երկրներ բնավ էլ ասահագրով չեն իրենց հարեանի հոգրազմամբ ինչպես սեսեսական ու ազմական, այնպես էլ զաղափարակունական առումով: Եվ թեք Վաեիդոսնին կաղողվի համալրմբել Իրանի հակառակորդներին, աղա կմեռանա Իրանիլի հեռ միասին Իրանին առնվազն ընտրվի հարվածներ հասցնելու հավանականությունը: Նույնիսկ կաղեթյալ «հաղթանակը» կարող է միջառակալան լինել ամերիկյան ներկա վարչակարգի համար:

Սակայն գոյություն ունի նաև հակառակ սեսակեթը: ԱՄՆ-ը, ներխուժելով Աֆղանստան ու Իրաք, այդպես էլ Եուկանի արդուկի չիսասալ, եւ երրորդ երկիրը ընկնելու փորձ նման է ինքնասղանության: Մանավանդ որ Իրանն իր ազմական կարողությամբ, իսլամական զաղափարախոսությամբ ու ազմասեսնչությամբ արբերվում է իրադայ երկու դեսություններից: Մուսկոլյան արդեք, ըստ դասառանքային նախարար Մեթեյ Իվանովի հայտարարության, ավարտում է Թեհրանի համար նախատեսված 29 զենթաղաղաղային համալրների մասալարումները: Զի բացաղղում նաև, որ Իրանը կոնֆլիկտի դեղում ողեք կենդանի վահան օգտագործի երկրի էներգեսիկ օրեկաներում առախսող ոուսաստանի մասնագետներին: Սակայն հանրաղեսակաղաների համար զիսալոր խոչընդոսները կլինեն բուն վաեիդոսնյան ներաղաղակաղան հակասությունները, հասարակական կարծիքը (հասկաղեք ընտրություններից առաջ), ֆինանսական խնդիրները եւ այլն: Զի կարելի մոռանալ, թե ովքեր են հիմա վերահսկում Կոնգրեսը:

Վերջում եւս մի դիսարկում: Պասառաղի հավանականության հեռ կաղված երբեմն հնչում է նաև այն համոզմունքը, որ ազմական ուժով անհնար է արաղել Իրանի ներկա իսլամական վարչակարգն ու առավել եւս օկուղացնել երկիրը: Գուցեք դա այդպես էլ: Սակայն եկել վերիեքն, որ ճույն բանն էին ասում նաև սերբերի, իրաղիների, աֆղանների մասին: Մինչդեռ սեսանք, թե նրանք ինչպես «մարսնեցին»՝ Այդուհանդերձ, Իրանի նախագահ Մահմուդ Ահմադինեժադը չի կորցնում սառնասրությունն ու ինքնավասաղությունը եւ հայտարարել է. «Միլիարդները խրվել են ճահճի մեջ: Կասկածում եմ, թե նրանք համարձակվեն նոր դասառաղ սկսել»:

ՌՈՒՐԵՆ, ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ, Մուսկոլյան

Իսրայելում արաբ նախարար է ընտրվել

Իսրայելի դասառության մեջ առաջին անգամ մահմեդական արաբը դարձել է կառավարության անդամ: Զախասեք Ալիսասանի կուսակցության անդամ, 53-ամյա Դալեթ Մաջաղեղ դարձել է անդորքեք նախարար:

Ֆրանսոթրեղ նուս է, որ նրա օգտին վերալրել են կառավարության բոլոր անդամները, բացի գերազգայնական Ավեղողր Լիթերմանից: Իսրայելում արաբները կազմում են բնակչության 20 տոկոսը եւ ներկայացուցիչներ ունեն խորհրդարանում, բայց գործարդի իշխանությունում մահմեդական փոքրամասնության բաժինը փոքր է:

Մաջաղեղի խոսքով, իր նեանկում Իսրայելի արաբներին կոզնի իրենց զգալու երկրի լիիրավ ֆաղաղաղները:

Ալիսասանի կուսակցության առաջնորդ Ամիր Պերեթը հայտարարել է, որ Մաջաղեղի նեանկումը դասական ֆալլ է իսրայելի արաբների եւ հեռների իրավահավասարության աղաղովման ճանաղարհին:

Գ. Զ.

ԱԶԳ

Մշակույթ

«Ազգ» օրաթերթի սույն թվականի հունվարի 26-ի համարում լույս տեսած «Բաց նամակ»-ում, որն ուղղված է Հայաստանի Հանրապետության դեկլարացիային, այն մտախոհությունն է հայտնվում, որ Լուսիան փեթվար-մարս ամիսներին կազմակերպվելիք ցուցահանդեսի համար Փարիզ են ուղարկվում Մասնագետ Մասնագետների լավագույն ձեռագրերը: Մասնագետները գլխավոր դերակատարն են, որ այս ձեռագրերը կարող են կրթության մասնավոր օգնականին աղետի դեմքում:

Չարմանայի է, որ նման մտախոհություն է հայտնվում ցուցահանդեսի բացումից երկու շաբաթ առաջ, այն դեպքում, երբ հիշյալ ձեռագրերն ուղարկելու մասին հայացի էր կես շաբաթ առաջ էր նախա-

մեկը, միաժամանակ, այստեղ արգելված է նաեւ կանանց մուտքը եւ այնտեղ լուսավոր արվեստի գործերը միայն տղամարդիկ կարող են դիտել:

Երես չէ եւ լուսանկարները սանելու առաջարկը հետեւյալ երկու դասձանդներով: Նախ, որ Լուսիան լուսանկարները ցուցադրելը ընդունված չէ եւ երկրորդ՝ լուսանկարները մեծադեմ կզգեն ցուցադրության հմայքը, ծախողելով ողջ ցուցահանդեսը:

Ինչ վերաբերում է այն փաստին, որ ժամանակին Լուսիան ցուցադրվել են հայկական ձեռագրերի եւ ծախսարժեքային կրթողների՝ Արսակ Ֆեթվեյանի կատարած ընդգործակալությունները, աղա անհրաժեշտ է նշել, որ դրանք որոշակիորեն կրում են նաեւ նկարչի անհատականության դրոշմը եւ ցուցադր-

մարկանց հիասթափությունը, ովքեր իմանալով, որ ցուցադրվելու են այսինչ գործերը, գալու են եւ դրանք չեն զննելու ցուցադրությունում:

Չորրորդ. քանզարանային արժեքների փոխադրությունը՝ թե՛ երկրից հանելը եւ թե՛ առավել եւս ընդունող երկրից ներս սանելը լուսանկարները եւ մի շարք փաստաթղթային ձեռագրերումնեղ՝ աղա հովանավարական գույմար, մախային ձեռագրերումնեղ եւ այլն, որոնք եւս այժմ սեխնիկադեմ աճիմար է փոխվել:

Այս թվարկումը կարելի է երկար բնութագրել, մեկ առ մեկ ներկայացնելով բոլոր այն նախադասական աշխատանքները եւ փաստաթղթերի ձեռագրերումնեղ, որոնք նախորդում են նման յուրա-

Կինոդերասանների գիլդիայի մրցանակ «Փոփ միսս Երջանկությունը» ֆիլմին

Լուս Անջելեսում տեղի է ունեցել Կինոդերասանների ամերիկյան գիլդիայի (միություն) մրցանակների հանձնման 13-րդ ամենամյա արարողությունը, որի արդյունքում սովորաբար հայտնի են դառնում «Օսկար» մրցանակի հավանական թեկնածուները:

«Լավագույն դերասանական խումբ» մրցանակը ընտրվել է «Փոփ միսս Երջանկությունը» ընթացական կատակերգությանը: Ընտրվածները կարծում են, որ դա մեծացնում է ֆիլմի՝ փետրվարի 25-ին «Օսկար» սահմանում հավանականությունը:

Լավագույն դերասան է ճանաչվել Ֆորեսթ Ուիտակերը՝ «Շոշալուրդի» վերջին արժան» ֆիլմում Ուոլտերի բնագույնի կեր-

պարի մարմնավորման համար: Լավագույն դերասանուհի է ճանաչված Ջեյն Սիրենը՝ «Թագուհի» ֆիլմում Էլիզաբեթ Բ թագուհու դերի կատարման համար:

Հունվարի կեսերին Սիրենը եւ Ուիտակերն արժեն դարձել էին «Ոսկե գլոբուս» մրցանակի դափնեկիրներ: 61-ամյա Ջեյն Սիրենը լրագրողներին չի ստել, թե ի՞նչ ակնկալում է արդյո՞ «Օսկար» սահմանում, բայց շեշտել է, որ անցած մեկ տարին «աներեւակալային» է եղել իր կյանքում:

Երկրորդական դերերի լավագույն կատարման համար մրցանակներ են ստացել «Երազանի աղջիկներ» ֆիլմում նկարահանված Էդի Մերֆին եւ Ջեյնիքեր Հարթսոնը:

BBC-ն հիշեցնում է, որ «Լավագույն դերասան (դերասանուհի)» անվանակարգում անցյալ տարի Կինոդերասանների գիլդիայի դարձեցին արժանացած չորս դափնեկիրներից երեքն «Օսկար» են ստացել: Ընտրվածների բնորոշմամբ, այս տարի ամերիկյան կինոարվեստի «Օսկար» մրցանակի հավակնորդները սովորականից ավելի բազմաթիվ են եւ հետաքրքիր են անձինքն:

Տայ կինոյի շունդալից մուտքը հուլիսին

Հունվարի 25-ին բացառիկ տոն էր Լուս Անջելեսի աշխարհահռչակ Չիլանկան կինոփառատոնում. առաջին անգամ Հոլիվուդյան իր դրոշմը բացեց հայ կինոյի առջեւ, ինչը նշանակում էր Կիզեմ Չալոյանյանի «Ընտրված» կինոնկարի ոլորտային այն վերածվելը իսկական բնահանդեսի: Ֆիլմի ցուցադրումից առջեւ երկու օր առաջ տպավորվել էին բոլոր տոները, Չիլանկան քառյակի 1200-անոց կինոդերասանները «Ընտրված» արժանացավ արժանապատիվ զեմ ու շեշտ ընդունվելու:

առաջին հայ-ամերիկյան փառատոնը ձեռնարկի համար՝ ընտրվել է «Ընտրված» կինոնկարը: Իսկ Լուս Անջելեսի «Օլիմպոս» մարտավարի դրոշմը, նկատի ունենալով նաեւ Կիզեմ Չալոյանյանի մարտավարի արժանապատիվը կատարած տղորատոնում, վերջինիս ընտրելը կատարել է «Սեւ գոթի Առաջին աստիճան (Dan)» խորհրդակցությունը՝ «այն բացառիկ վիթխարի ֆիլմիկան եւ հոգեւոր ուժը, որ նա ներդրել է առաջին հայ-հոլիվուդյան կինոնկարի արարման գործում»:

նելության: Ֆիլմի ամերիկացի դրոշմար Լեյ Սեթլալֆ Երրորդ բացման խոստում ընդգծեց «երկու մշակույթների» հայ եւ ամերիկյան, փոխաբերական եւ համագործակցության նշանակալից փաստը՝ կարեւորելով հայ կինոյի մուտքը միջազգային արարքա: Ամերիկյան «Ասված օրհնի» կինոնկարը («God bless America») արժանացության կողմից հիշեց «Ասված օրհնի Հայաստանը» («God bless Armenia») հոգեբարար նախադասությունը: Հոլիվուդյան փառատոնը լեյնիցում էր ու մարդասպան, Հոլիվուդի փառատոնային ընթացքը եւ կարճ ընթացքը (red carpet) վրայով փայլելու եզակի հնարավորություն, ինչպես նաեւ տոնադրել լինումը ինչպես Կինոյի հեղինակների եւ հոլիվուդյան բազմաթիվ կինոգործիչների ու աստղերի համար աղա-հովելով ղեկը ու արժանավայել մուտք դեպի Չիլանկան քառյակ: Ներկա էին ամերիկյան կինոյի հայացի անուններ Ջեյն Սիրենը, Ռոջեր Թորնին, Ջուլիան Լինոնը, Էլիզաբեթ Սանգը, Մարիա Բաթթալին, Բեթ Ռոբերթսը, Մեթյու Զյուրի Հոլմսը, Մարկ Պեյնզիմոն, Զոլմի Ռեյնելդը... Ի նշան երախտագիտության Հոլիվուդի փառատոն Էրիկ Գարսեթին կինոնկարիչ Կիզեմ Չալոյանյանին հանձնեց «Welcome Hollywood» («Բարի գալուստ Հոլիվուդ») դասակարգող դիմումը կինոյի բնագավառում

Գովեսների ու հիացմունքի, տպավորությունների ու կարծիքների բուսն հեղեղից այս դափնեկիրը արժանապատիվ հոլիվուդյան աստղ Չիլանկան էին ֆիլմից, սա նոր կինոկույսուրա էր ինձ համար, այս ֆիլմով բացահայտեցի Հայաստանն ու նա լուսանկարը: Այնուամենայն էլ հրաշալի դերասանական արվեստի: Չեմ թախծում, որ որդես դերասանուհի կերպարի նման դեր (Իմուհու-Ս.Ա.) խաղալ այստեղ Հոլիվուդում: Օտարի կարծիքն զուգահեռ հարկ են համարում մեջ բերել մեր հայրենակից, փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր-դոկտոր Գեորգ Խալոյանի խանդավառ ելույթից մի հատված. «Շարժանկարը խաղաղ արժանապատիվն է հայ ոգու: Շարժանկարը ստեղծում է հարուստ ստեղծագործական երեւակայութեան հեմի վրայ, որտեղ լուսանկարում են յաջողող անակնկալ նորոգող լուսանկարներ՝ առանց խախտելու գործի կատարողական ճանաչանական ամբողջականությունը: Շարժանկարի ուժակնությունը ստեղծում է հեմը այդպիսի հոգեբանական-ինքնակալ ու ճանաչողական վիճակների յաջողականութեան միջոցով: Նկարն այստեղ խոսում ու տպավորվում էր ինչ, եթե Չալոյանյանը չուներ յայտնաբերելու սեւակալ, գեղարուեստական հարուստ մտաբողբում, եթե դերասանական կարգի ամեն մի անդամ ու արարողութեան ամեն մի մասնակից լավագույն չէր կատարել իր բարդ ու դժարին առաջադրումը: Ես բոլորին իմ ընտրականութիւնն են յայտնում հայ մշակույթը մի նոր արուեստի ստեղծագործութեամբ հարստացնելու համար»:

ՄԱՍՏԱՐԱՆԻՔ ՄԱՍՏԱՐԱՆ, Ուղիղ հեռախոսակառ երեւան-Լուս (Մայիս)

Չիլանկանում մտախոհություններ

լուսաստանական աշխատանքներն էլ սկսվել էին ամռանը: Առավել զարմանալի է նաեւ այն հանգամանքը, որ հոլիվուդագործները մտախոհվում են միայն Մասնագետներից արվող ձեռագրերի համար, այն դեպքում, երբ նույն ցուցահանդեսին արվելու են մի շարք լուսանկարներ եւ կիրառական արվեստի գործեր: Նաեւ Պասնոյան ղեկավարած քանզարանից, որոնք ոչ միայն հայ արվեստի արժեքավոր նմուշներ են, այլեւ հայ ժողովրդի լուսանկարային կարեւորագույն վավերագրերից են: Այս միավորները եւս սանելու մասին որեւէ ակնարկ իսկ չի արվում հիշյալ հոլիվուդում, որից կարելի է եզրակացնել, որ բուն հոլիվուդագործներին միայն ձեռագրերի հանդեպ մտախոհությունը չէ, որ առաջնորդել է...

Հոլիվուդագործները իրենց ասածը արժանապատիվ ավելի համոզիչ դարձնելու եւ համադասախան գիտնականության կեւո հաղորդելու համար, նախ թվարկում են, թե ինչպիսի կրթական է կրել մեր մշակույթը մինչեւ այսօր, աղա՛ նույն, որ արժեք թանգարաններ խուսափում են իրենց ունեցած արժեքները հանելուց եւ այլ տեղում ցուցադրելուց:

Անհրաժեշտ է սակայն նշել, որ թանգարանային միավորները սկսյալ հաստատությունից չհանելը միայն անվստահության նկատառումներով չէ, որ դաստանավորված է, այլեւ թանգարանների որոշակի փառաբանություններ, որ այնպիսիները հենց իրենց մոտ գնան, կամ էլ ցուցանումները դուրս հանելու համար այնպիսի դաստաններ են առաջարկվում, որ մյուս թանգարանների համար դա արդեն ձեռնարկ չի լինում:

Յակոբ, գոնե առայժմ, Հայաստանի թանգարանները նման փառաբանություն չեն կարող վարել, որովհետեւ որքան էլ մեր արվեստը թանկ ու նվիրական լինի մեզ համար եւ անկրկնելի իր արժեքով, միեւնույն է, որդես ընդհանուր մշակութային արժեք այդ ամենը համադասախան ձեռնարկ ղեկ է աշխարհում էլ ճանաչելի դարձնել, համադասախան հոչակ ձեռք բերել եւ նոր թելադրել որոշակի դաստաններ: Այս առումով Լուսիի ցուցահանդեսը մեզ ընձեռնված եզակի մի առիթ է, որը մեծադեմ կնշտասի, որ Հայաստանի թանգարանները եւս առաջիկայում կարողանան համադասախան գործելակերպ ունենալ:

Թանգարանների՝ իրենց այս կամ այն միավորը դուրս չալը դաստանավորված է նաեւ մի շարք այն ամենասարքեր գործունեություն: Օրինակ, հիշյալ «Բաց նամակ»-ում բերված է նաեւ Աթու լեռան օրհնակը, որտեղ լուսանկար արժեքները ընդհանրապես դուրս չեն հանվում: Անհրաժեշտ է սակայն նշել, որ Աթու լեռը ուղղափառ աշխարհի նվիրական սրբավայրերից է եւ այնտեղի մասունները ոչ թե անվստահության նկատառումներով չեն հանվում, այլ որդես անսեղաբարձելի սրբություններ: Ի դեպ, Աթու լեռան վանքերը լինելով միաժամանակ զբոսաբերության երկրային ու մասնավորապես Հունաստանի ամենասիրված վայրերից

վել են ոչ թե որդես սկսյալ բնօրինակների լուսանկարներ, այլ որդես Ֆեթվեյանի սեղծագործական հավաքածու:

«Բաց նամակ»-ում թվարկված ձեռագրերը Լուսիի սանելը անգամ եթե սխալ լինել, աղա այժմ սեխնիկադեմ իսկ անհնար է այդ «սխալը» ուղղել, որովհետեւ ժամանակի սղոթյան լուսանկարը հնարավոր չէ ցուցադրության արվող միավորները փոխել այլ ձեռագրերով հետեւյալ լուսանկարներով:

Առաջին. քանզարանը որքան նշանակալի է, այնքան որոշակի ժամանակ է լուսանկարում ցուցադրության կազմակերպման համար եւ այն համադասախան ձեռագրում մար ներկայացնելու, որի ընթացքում հաշվի են առնվում ցուցանումների չափերը, գույնը եւ ցուցափեղեկի ձեռագրումը դաստանավորվում է այդ ցուցանումների չափով ու համադասախան գույնային ֆոնով:

Երկրորդ. միջազգային որոշակի մակարդակ եւ աստիճան ունեցող յուրաքանչյուր ցուցահանդեսի համար հրատարակվում է համադասախան կատարող, որում ներկայացվում են ցուցադրվող միավորները համադասախան լուսանկարներով եւ կից բացատրական տեքստերով:

Բացվելի ցուցահանդեսից երկու շաբաթ առաջ ինչպես է հնարավոր փոխել այս ամենը նոր լուսանկարներով, նյութերով եւ կատարողի ընդհանուր ձեռագրում, երբ բաժնակարգ յուրաքանչյուր կատարող սկսած ժամանակ ձեռագրումից, ցուցանումների արժեքները սեղծելով դաստանավորված համադասախան ձեռագրում ընթացք է լուսանկարում եւ փոխել որեւէ ձեռագիր նշանակում է խախտել ներքին ողջ այս տրամաբանությունը: Ինչպես հայացի է, կատարողներում ներկայացվում են միայն սկսյալ ցուցադրությունների նյութեր, որով անհիմն է դառնում «Բաց նամակ»-ի եւ այն դեպքում, թե ընդամենը մի բացվածով ներկայացվող գույնը էջերի համար չարժեք սանել բազմաթիվ մանրանկարներ ունեցող ձեռագրերը, այնինչ, որդեսից կատարողում ընդգրկվեն եւ նման հեղինակավոր հրատարակությանը ներկայացվեն մեր լավագույն ձեռագրերը, հարկավոր է, որ նրանք արվեն այդ ցուցահանդեսին:

Յրորդ. յուրաքանչյուր լուսանկարում հանդեսից առաջ սկսյալ թանգարանի մուտքին, մեքոյի կայարաններում եւ որոշակի մշակութային միջավայր ունեցող բանուկ տեղում համադասախան ցուցադասառներ են խփվում եւ լուսային ազդագրեր սեղադրվում, ինչպես նաեւ համադասախան բացվածներ ու բուկլետներ հրատարակվում եւ հեռուստատեսային տեսախոլովակներ լուսանկարում թե՛ սկսյալ ցուցահանդեսի եւ թե՛ նրանում ցուցադրվելի նյութերի մասին: Գիտության եւ մշակույթի աշխարհում եւս արժեքավոր է, որ ցուցադրվելու են սկսյալ գործերը, որոնք դիտելու են գալիս նաեւ հարեւան երկրներից: Եվ լուսանկարները այն

միավորներով կարող են ստել, որ միանգամայն անհիմն են ինչպես մեղադրանքները: Ձեռագրային արժեքները ընթացք են մասնագիտական ղեկավարման արվեստ, լուսանկարողներ յուրաքանչյուրումներ, արժեք դարաբեղանքներ, ոճական ուղղություններ, գրի տեսակներ, ձեռագրային կազմակերպում, որով հավանական մի ամբողջությամբ ներկայացվում է հայ ձեռագրային աշխարհը իր ողջ բազմազանությամբ: Եվ ոչ միայն նման գործերն են լուսանկարում Լուսիի միջոցով դրանք առավել հանրաճանաչ եւ ներկայանալի են դառնալու, միաժամանակ առավել ընդլայնելով հայ արվեստի մասին աշխարհում առկա իմացությունը:

Ինչ վերաբերում է ձեռագրերը ձեռնարկը եւ օղանակով սեղափոխելուն, աղա վերացական դասողություններից առավել ճիշտ կլինեւ հստակորեն ձեշել, թե Մասնագետներից օղանակայային, աղա այնտեղից Փարիզով Լուսիի ձգվող ճանադարը այդ ձեռագրերը ինչ փաթեթավորմամբ են փոխադրվելու եւ եթե նման փաթեթավորումը չի համադասախանում ձեռագրերի լուսանկարային չափանիշներին, աղա այս հարցը բարձրացնելու եւ հասարակական ներազդման ու հասարակական ներազդման միջոց դարձնել, որն իսկապես կլինեւ օգտակար եւ ազնիվ գործ: Նույնը վերաբերում է նաեւ օղանակով սանելուն: Զննարկման հարց կարող է լինել ինչ օղանակով կամ՝ մեկ թե երկու օղանակով մաս առ մաս սանելը, իսկ ինձին հայկական ձեռագրերի եւ արվեստի գործերի ցուցադրությունը աշխարհի թանգարաններում՝ լուսանկարային եւ անվստահության համադասախան միջոցների կիրառությամբ ցուցադրելը նմանակման առարկա իսկ չի կարող լինել, որովհետեւ նման ցուցադրությունները ձեռառնում են աշխարհում մեր արվեստի իրեն արժանի տեղը գրավելուն:

ՎԱՐԴՈՒՆ ԴԵՎՐՈՒՅԵՆ, Մասնագետների ավագ գիտաբան

